

Utrecht, 5 april 2023

Betreft: Oproep herzien beperken mogelijkheden vrijgevestigde jeugdprofessionals

Geachte mevrouw Moorman,

“Duizend Amsterdamse kinderen zonder hulp” luidt de titel van [een artikel in Skipr op 14 maart jl.](#) Een zeer schrijnende titel. De gemeente Amsterdam heeft op dit moment ongeveer tweehonderd aanbieders voor kortdurende zorg in de jeugdhulp gecontracteerd. Voor de nieuwe aanbesteding van komend jaar moet dit teruggebracht worden naar circa veertig aanbieders. Hierdoor zullen vooral de vrijgevestigde hulpverleners gedwongen worden tot onderaannemerschap of zullen zij zelfs uit het jeugdhulplandschap verdwijnen. Gevolg: de keuzevrijheid van ouders en kinderen vermindert drastisch. Terwijl ouders en kinderen aangeven zich juist door het aanbod vanuit vrijgevestigde jeugdhulpaanbieders heel goed geholpen te voelen. Namens de Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd (SBJ), onderdeel vrijgevestigden, willen we u dan ook via deze brief oproepen de besluitvorming over de nieuwe aanbesteding te heroverwegen.

Onze grootste zorgen

Het lijkt erop dat duizend kinderen en hun ouders de dupe worden van de nieuwe aanbestedingsregels. Door de nieuwe wijze van contractering ontstaat er een verschraving van het jeugdhulplandschap, terwijl de zorgvraag en de wachtlijsten niet zullen verminderen. Voor goede jeugdhulp is onzes inziens een gevarieerd zorglandschap nodig van zowel grote en kleine aanbieders, met ieder een eigen specialisatie. De grotere instellingen bieden vaak meer generieke behandelpakketten aan die voor de meerderheid voldoende blijkt. Toch is dat voor een groot aantal kinderen of gezinnen niet passend. Een vrijgevestigde professional heeft vaak te maken met ouders en kinderen die zich onvoldoende gezien en geholpen voelen bij de grote instellingen, ook als er sprake is van complexe problematiek. Als er geen passende hulp is buiten de grote instellingen, dan is onze zorg dat kinderen en gezinnen afhaken.

Hoewel wij de budgettaire krapte van de gemeente onderkennen, maken wij ons daarnaast zorgen over het feit dat de gemeente nadruk legt op de capaciteit van de aanbieder. In het document “samengevatte antwoorden t.a.v. aanbestedingsprocedure” staat dat per (sub)perceel het de bedoeling dat aanbieders minimaal 100 of 285 jeugdigen kunnen behandelen. Kwantiteit zegt echter niets over de kwaliteit van de geleverde zorg. Wij vinden dat kwaliteit en passende zorg graadmeters moeten zijn voor het inkoopbeleid van een gemeente. Juist de kleine aanbieders hebben bovendien minder overheadkosten dan grote samenwerkende partijen en zijn daarmee goedkoper.

Eerder onderzoek naar risico's

De Rekenkamer Metropool Amsterdam heeft de nadelen van de gekozen vorm van aanbesteden al eerder onderzocht: in het rapport [‘Taakgerichte bekostiging in de jeugdzorg’](#), onder hoofdstuk 5, benoemt zij de risico's voor het verdwijnen van kleine aanbieders. We zijn daarom zeer ontstemd dat de gemeente Amsterdam directe toegankelijkheid van vrijgevestigde zorgaanbieders onvoldoende op waarde schat.

Inzet van vrijgevestigden past immers juist bij de doelen van de Jeugdwet:

- Kleinschalig: zorg dicht bij huis;
- Flexibel: korte lijnen, snelle besluitvorming en actie;

- Maatwerk: passend bij de jongere en het gezin;
- Persoonlijk: een behandelaar die zelf diagnostiek, behandeling (indien daartoe bevoegd) en/of evaluatie uitvoert;
- Deskundig: goed geschoold en veelal specifieke expertise;
- Lokaal ingebed: werkend in een lokaal netwerk met elkaar.

Kwaliteitsborging vrijevestigden

De kwaliteitsborging van vrijevestigde professionals is belangrijk, dat vinden wij ook. Tijdens de informatiebijeenkomst van de gemeente Amsterdam voor enkelvoudige specialistische jeugdhulp op 27 januari jl. is het volgende aangegeven: Een HKZ (of vergelijkbaar) certificaat is een geschiktheidseis waaraan de contractant moet voldoen. De kwaliteitsborging wordt bij vrijevestigden op een andere manier vormgegeven dan bij instellingen. De professional is SKJ of BIG-geregistreerd of geregistreerd in het Register Vaktherapie en/of het NVO kwaliteitsregister. Zie ook [de factsheet op de website van de VNG](#) voor meer informatie hierover. Met deze registratie(s) zijn zij gebonden aan een kwaliteitssysteem van beroepscode, herregistratie-eisen, richtlijnen en kwaliteitsstandaarden en een systeem van tuchtrecht. Daarnaast zijn er vrijevestigden die naast hun registratie óók een visitatiecertificaat hebben van hun beroepsvereniging, bijvoorbeeld de LVVP, het NIP, de NVO, de NVvP of de FVB¹. Hierover zijn ook [afspraken](#) gemaakt met de VNG.

Bezorgde vragen

Wil de gemeente Amsterdam dat alleen kinderen van 'rijke' ouders nog door vrijevestigden geholpen kunnen worden? Wil de gemeente dat de kloof tussen arm en rijk hiermee vergroot wordt? En wat zullen de gevolgen zijn voor de kinderen die door de grote aanbieders niet passend of tijdig worden geholpen? Blijven zij verstoken van goede jeugdhulp? En komen ze weer terug in de hulpverlening als het uit de hand loopt en er ingrijpende maatregelen genomen moeten worden met veel extra kosten?

Hoe gaan de Ouder- en Kindteams de extra vraag opvangen, terwijl bekend is dat zij in de praktijk nu al een groot takenpakket hebben? Kunnen zij deze extra vraag volgend jaar nog wel aan?

In gesprek

Wij staan open voor een (online) gesprek om samen met u na te denken over oplossingsmogelijkheden voor de huidige problemen, waarin ook de vrijevestigde professionals direct toegankelijk blijven voor kinderen en gezinnen. Waar mogelijk zullen wij ook vrijevestigde professionals uitnodigen voor dit gesprek. Daarnaast nodigen we u uit voor een werkbezoek bij een vrijevestigde praktijk voor kind en jeugd, om te laten zien wat de meerwaarde is van vrijevestigde aanbieders.

Graag zien we uw reactie tegemoet!

Met vriendelijke groet,
namens de Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd¹,

¹ Jeugdartsen Nederland (AJN), Beroepsvereniging van professionals in sociaal werk (BPSW), de Beroepsvereniging voor kinder- en jongerenwerk (Bv Jong), Federatie Vaktherapeutische Beroepen (FVB), Landelijke huisartsen vereniging (LHV), Landelijke vereniging van vrijevestigde psychologen & psychotherapeuten (LVVP), Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), Nederlandse vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK), Nederlandse vereniging van pedagogogen en onderwijskundigen (NVO), Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), Beroepsvereniging verzorgenden en verpleegkundigen (V&VN).